Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Psykiatri och Samverkan
Tim Bomanson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-12-19

HSN 2025-0376

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2025:25 av Axel Conradi (M) och Charlotte Broberg (M) om att höja den övre åldersgränsen för BUP i Region Stockholm från 18 till 25 år

Ärendebeskrivning
Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion där Charlotte Broberg (M) och Axel Conradi (M) föreslår utredning om hur man kan öppna upp för ungdomar upp till 25 år inom barn- och ungdomspsykiatrin (BUP).

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2025:25 av Axel Conradi (M) och Charlotte Broberg (M) om att höja den övre åldersgränsen för BUP i Region Stockholm från 18 till 25 år.

Ärendets beredning
Ärendet har beretts i psykiatriutskottet.

Förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2025:25 av Axel Conradi (M) och Charlotte Broberg (M) om att höja den övre åldersgränsen för BUP i Region Stockholm från 18 till 25 år överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Enligt rapport från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har många unga vuxna patienter inom den specialiserade psykiatrin vittnat om att de

tvingats göra en ofrivillig paus i behandlingen när det är dags att ta steget över till vuxenpsykiatrin från BUP. Vid 18 års ålder går flertalet unga fortfarande i gymnasiet och står inför flera livsavgörande beslut, till exempel val av utbildning, arbete och framtid. Samtidigt tvingas de ofta genomgå ett skifte från BUP till vuxenpsykiatrin, vilket innebär en förändring. Förutom att anpassa sig till nya rutiner, måste de också vänja sig vid en ny vårdmiljö och nya vårdkontakter. Det finns även en risk att ett uppehåll i vården uppstår i samband med övergången och att den unga riskerar ”falla mellan stolarna”.

Moderaterna i Region Stockholm vill att åldersgränsen för barn- och ungdomspsykiatrin (BUP) höjs från 18 till 25 år. Detta i syfte att skapa en tryggare och mer sammanhållen vård för unga vuxna samt förhindra att de hamnar mellan stolarna i övergången till vuxenpsykiatrin.

Charlotte Broberg (M) och Axel Conradi (M) hänvisar till att forskning visar att hjärnan inte är fullt utvecklad förrän vid 25 års ålder och även att psykisk ohälsa förekommer främst hos unga vuxna, men avtar med åldern och många kanske inte ens behöver en övergång till vuxenpsykatiatrin då de nu mår betydligt bättre. Mot bakgrund av ovan föreslår Charlotte Broberg (M) och Axel Conradi (M) att hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att utreda hur man kan öppna upp för ungdomar upp till 25 år inom barn- och ungdomspsykiatrin.

Överväganden
Följande text finns inskriven i både BUP:s och vuxenpsykiatrins avtal/överenskommelser:

Vårdgivaren ska utifrån patientens vårdbehov tillämpa en flexibel åldersgräns mellan barn- och ungdomspsykiatrin och vuxenpsykiatrin.

Det finns en rad argument som talar för att stärka befintlig struktur och se över hur övergångarna mellan BUP och vuxenpsykiatrin kan förbättras i stället för en utökning av BUP:s målgrupp till 25 år:

- Barn- och ungdomspsykiatri är ett prioriterat område med en högre beredskap till vårdinsatser jämfört vuxna utifrån barnrättsperspektivet. Det innebär också att heldygnsvård utifrån sannolikt kommande lagförslag (se Utredning presenterar förslag för stärkt barnrättsperspektiv i LVU - Regeringen.se) kräver att barn- och unga (under 18 år) och vuxna (över 18 år) vårdas på olika avdelningar. Om BUP skulle ha ett åldersspann upp till 25 skulle

detta kräva omfattande förändringar i heldygnsvården inom hela psykiatrin.
- En utökning av åldersspannet uppåt påverkar även den akutpsykiatriska vården, som skulle behöva omorganiseras för att klara en ökning av unga patienter med tyngre psykiatrisk problematik.
- Flera gränser i samhället ligger vid 18 års ålder, som är myndighetsåldern, och att organisera hälso- och sjukvården utifrån andra åldersgränser skulle komplicera samverkan och inarbetade arbetssätt.

    - Forskning och studier är oftast gjorda utifrån åldersgränsen 18 år, vilket gör det rimligt att hålla samma åldersgräns av kompetensskäl.
    - Lagar som handlar om sekretess och rättigheter i vården har också 18 år som gräns.
    - Orosanmälningar görs för barn under 18 år.
    - Socialtjänsten och andra externa aktörer som hälso- och sjukvården samverkar med har oftast organiserat sin verksamhet med 18 år som gräns.
    - Vårdnadshavare är inte med i vården på samma sätt efter 18 års ålder.

- Barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri är olika medicinska specialiteter: sjukdomspanoramat skiljer sig åt mellan BUP och vuxenpsykiatri.
- Lagstiftningen skiljer sig åt mellan BUP och vuxenpsykiatri.
- Det kan vara stigmatiserande för unga vuxna upp till 25 år att kopplas ihop med BUP vilket riskerar att påverka självbild, autonomi och förväntningar.
- Det skulle öka belastningen på BUP som redan idag är hårt belastat.
- En förutsättning för att utöka målgruppen för BUP till 25 år är att resurser skulle behöva omfördelas från vuxenpsykiatrin till BUP.

Ekonomiska konsekvenser
För att analysera vilka ekonomiska konsekvenser en utvidgning av BUP:s målgrupp upp till 25 år krävs ytterligare utredning.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslag till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslag till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslag till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslag till beslut förväntas få oförändrade administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2025-12-19